

Круглий стіл

«НАУКА У ПРАВНИЧИХ ШКОЛАХ УКРАЇНИ: ВИКЛИКИ ТА ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ»

6 травня 2025 року

1256 1233
1996
LIHA-PRES

Львів – Торунь
Liha-Pres
2025

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ

Дмитро Лученко – доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; **Тетяна Коломось** – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член-кореспондент НАПрН України, декан юридичного факультету Запорізького національного університету; **Каріна Палкова** – кандидат філософських наук, доцент, декан факультету соціальних наук Ризького університету імені Страдіня, експерт Латвійської наукової ради з соціальних наук – право (Латвійська Республіка); **Сгор Назимко** – доктор юридичних наук, професор, майор поліції, перший проректор Донецького державного університету внутрішніх справ (Україна); **Марсін Ожеховський** – габілітований доктор, професор НАС, професор Щецинського університету (Республіка Польща); **Тетяна Коломось** – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, член-кореспондент НАПрН України, декан юридичного факультету Запорізького національного університету (Україна); **Ольга Тильчик** – доктор юридичних наук, професор, запрошений професор Університету Барселони (м. Барселона, Іспанія); **Дмитро Лученко** – доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (Україна); **Ярослав Лазур** – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Ужгородського національного університету (Україна); **Віталій Вдовічен** – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Україна); **Ірина Арістова** – доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного та інформаційного права Сумського національного аграрного університету (Україна); **Ірина Коваль** – доктор юридичних наук, професор, декан юридичного факультету Донецького національного університету імені Василя Стуса (Україна); **Михайло Віхляєв** – доктор юридичних наук, професор, директор Центру українсько-європейського наукового співробітництва, заступник директора ВД «Гельветика» (Україна); **Олеся Вашук** – доктор юридичних наук, професор, Голова Ради молодих вчених при Міністерстві освіти і науки України (Україна); **Роман Мельник** – доктор юридичних наук, професор, директор Наукової школи адміністративного і німецького права Університету імені Максута Нарікбаєва (м. Астана, Республіка Казахстан); **Антон Демчук** – кандидат юридичних наук, доцент, декан юридичного факультету Волинського національного університету імені Лесі Українки (Україна); **Мачей Серованец** – доктор права, професор, декан факультету права та адміністрації Університету Микола Коперника у Торуні (м. Торунь, Республіка Польща); **Андрій Боровик** – кандидат юридичних наук, доцент, віцепрезидент із наукової роботи Науково-дослідного інституту публічного права (Україна).

Наука у правничих школах України: виклики та пріоритети розвитку : матеріали Круглого столу (6 травня 2025 року). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. 100 с.

ISBN 978-966-397-509-2

УДК 001:340.12(477)(062.552)

ISBN 978-966-397-509-2

© Українсько-польське наукове видавництво
«Liha-Pres», 2025

ЗМІСТ

ОЦІНЮВАННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ ЩОДО ЗДІЙСНЕННЯ НИМИ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗА ОКРЕМИМИ НАУКОВИМИ НАПРЯМАМИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ДЕРЖАВНОЇ АТЕСТАЦІЇ: УСПІШНІ ЗАРУБІЖНІ ПРАКТИКИ ТА НОВИЙ ФОРМАТ ДЛЯ УКРАЇНИ

Правничі школи: розвиток чи занепад в умовах збройного конфлікту
Політова Анна Сергіївна..... 5

Імпрест-орієнтована модель оцінки дослідницької спроможності правничих шкіл:
адаптація міжнародного досвіду до національної атестації
Тертишник Володимир Митрофанович, Батраченко Тетяна Сергіївна..... 9

НАУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА РЕФОРМУВАННЯ ПРАВНИЧОЇ ОСВІТИ

Взаємодія галузей права та галузей інших наук задля досягнення цілей
сталого розвитку в умовах інформаційного суспільства в Україні
Арістова Ірина Василівна..... 12

Розвиток правничої загальнотеоретичної школи у Київському національному
університеті імені Тараса Шевченка
Бобровник Світлана Василівна 16

Ефективність законодавчого регулювання у сфері захисту прав споживачів
як гарантія безпечного бізнес середовища
Гоняня Катерина Володимирівна 19

Класифікація принципів адміністративного права: європейський досвід
для України
Гришина Наталія Вікторівна 22

Промислове шпигунство та конкурентна розвідка як загрози безпеці
підприємницької діяльності
Доманська Христина Юріївна 26

Юридична освіта в Україні в умовах воєнного стану
Зетко Богдан Іванович, Редько Олексій Миколайович..... 30

Наукова діяльність у правничих школах України: які нові виклики зумовлені
набуттям чинності Законом України 3791-ІХ?
Коломось Тетяна Олександрівна..... 34

Правнича школа як форма деліберативного врядування у сфері
наукових досліджень
Колпаков Валерій Костянтинович 38

Правовий аналіз загроз та ризиків для безпеці підприємницької діяльності
Конорчук Дар'я Володимирівна..... 42

Про «основне питання» юридичної науки
Костенко Олександр Миколайович 45

Адаптація правничої науки до викликів війни, глобальної
нестабільності та змін у правничій освіті
Котов Вячеслав Володимирович..... 48

Штучний інтелект як новий тренд у юридичній освіті
Кравчук Світлана Миколаївна, Клиничик Вікторія Миколаївна 50

Сутність та ризики перехідного періоду функціонування правничих шкіл України	
Курінний Євген Володимирович	54
Інтеграція наукових досліджень у практичний компонент юридичної освіти: український та зарубіжний досвід	
Латишева Вікторія Володимирівна	57
Виклики глобалізації та їх вплив на юридичну освіту	
Мельниченко Владислав Сергійович	61
Щодо особливостей державної атестації наукових установ та закладів вищої освіти в частині провадження наукової діяльності за напрямом «безпековий»	
Назимко Єгор, Захарченко Андрій	63
Міждисциплінарність як виклик і ресурс правничої науки: у фокусі адміністративне право	
Сарибасєва Ганна Миколаївна	67
Кримінологічна компонента в сучасній моделі підготовки фахівців для правоохоронної системи: освітній і науковий вимір	
Ткаченко Альбіна Олександрівна, Ткаченко Павло Ігорович	70
Розвиток правничих шкіл в умовах глобальних викликів	
Шевчук Віктор Михайлович	73
Юридична наука в умовах глобальних викликів та реформування правничої освіти в контексті європейської інтеграції	
Щербакова Наталія Володимирівна	77
«МОЛОДА НАУКА» ЯК НЕВІД'ЄМНА СКЛАДОВА НАУКОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ВІТЧИЗНЯНИХ ПРАВНИЧИХ ШКІЛ	
Медіація в контексті матеріальної відповідальності державних службовців: особливості навчання та застосування	
Зільберт Валентина Сергіївна	81
Розвиток студентської правничої науки в сучасних умовах: виклики та перспективи	
Котова Любов Вячеславна, Арсєнтьєва Олена Сергіївна	84
Підтримка молодих вчених в умовах сучасних викликів (на прикладі діяльності Ради молодих вчених юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича)	
Крайній Павло Іванович	90
Окремі аспекти правового регулювання служби в органах місцевого самоврядування в Україні	
Мельник Петро Володимирович	94
Молода наука як двигун соціально орієнтованих трансформацій: правове забезпечення публічного сервісу в умовах кризи	
Чалабієва Маріям Рзаївна	96

18. Parag Agrawal, Importance of Research to a Law Student. 2018. URL: <https://www.linkedin.com/pulse/importance-research-law-student-parag-agrawal>

19. Absi et al., Navigating Legal Frontiers: Contemporary Challenges and Opportunities in Legal Practice. 2024. URL: https://www.researchgate.net/publication/381098046_Navigating_Legal_Frontiers_Contemporary_Challenges_and_Opportunities_in_Legal_Practice

20. Why Hackathons are great for lawyers URL: <https://bryter.com/blog/why-hackathons-are-great-opportunities-for-lawyers/>

21. Хакатон з реформи юридичної освіти URL: <https://legalclinics.in.ua/hakaton-z-reformy-yurydychnoyi-osvity/>

22. Новини юридичного факультету ЧНУ ім. В. Даля URL: <https://surli.cc/fhrzxc>

23. Henderson Peter, Hashimoto Tatsunori, Mark A. Lemley, 2023 «Where's the Liability in Harmful AI Speech?» URL: <https://law.stanford.edu/publications/wheres-the-liability-in-harmful-ai-speech/>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-509-2-25>

**ПІДТРИМКА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ В УМОВАХ
СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ (НА ПРИКЛАДІ ДІЯЛЬНОСТІ РАДИ
МОЛОДИХ ВЧЕНИХ ЮРИДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА)**

Крайній Павло Іванович

кандидат юридичних наук, асистент,

доцент кафедри публічного права, юридичного факультету,

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

м. Чернівці, Україна

Формування та розвиток наукових шкіл не можливо уявити без постійної підтримки покоління вчених які продовжуватимуть наукові дослідження з відповідної наукової тематики та напрямків наукової діяльності. Вони формують основу за допомогою якої свій розвиток через не великий проміжок часу отримуватимуть ідеї, погляди, концепції які або знаходяться в лоні наукової доктрини або ж перебувають у початкових формах свого нормативного визначення. Не виключенням із цього правила є створення необхідних передумов для формування критично-необхідного ядра з-поміж молодих науковців які доповнюватимуть своїми доробками наявні традиції які розвиваються у кожній правничій школі нашої держави. Мова не йде лише про

виконання формальних завдань чи відповідність нормативним показникам наявності тієї, чи іншої кількості молодих вчених. Першочергово, в умовах війни, кожна правнича школа так чи інакше зіткнулась із питанням створення можливостей для молодих вчених з метою їх професійного розвитку, розвитку відповідних напрямків наукової діяльності. Зважаючи на активні зміни які відбуваються у правничій науці та практиці сьогодення вимагає від молодих вчених наявності не лише високого рівня знань з відповідного напрямку здійснюваних досліджень, але й опановування навичками використання у своїй діяльності платформ генеративного штучного інтелекту, платформ які допомагають перевіряти наукові доробки у вигляді тез конференцій, наукових статей, дисертаційних досліджень на встановлення рівня унікальності тексту, високого рівня володіння іноземною мовою для опрацювання іноземної наукової літератури, рішень Європейського суду з прав людини, періодичних видань тощо. Створення правничими факультетами середовище де молодий науковець може реалізувати свій творчий, організаційний, науковий потенціали є складним та багатограним завданням. Однією із форм підтримки молодіжної науки на юридичному факультеті Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича є діяльність Ради молодих вчених юридичного факультету Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (далі – РМВ юридичного факультету). Її кількарічна діяльність відображає загальну тенденцію підтримки педагогічної, наукової та методичної роботи серед представників молодих вчених факультету. Це забезпечує не лише індивідуальний професійний розвиток, але й відкриває можливості для формування науково-дослідних колективів задля успішного розвитку правничої науки в сучасних умовах що пов'язані з безпрецедентними викликами. Завдяки реалізації РМВ юридичного факультету різноманітних науково-просвітницьких заходів, підтримці окремих ініціатив, допомозі у безкоштовній публікації наукових досліджень, підтримці щодо реалізації молодим вченим закордонного відрядження в рамках програм академічної мобільності, відзначення їх індивідуальних та колективних досягнень та проведенні низки окремих ініціатив які спрямовані на підтримку молодих вчених забезпечується належний рівень їх підтримки. Діяльність РМВ юридичного факультету регулюється на підставі Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених та раду молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича яке затверджено Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича протоколом № 13 від 28.12.2021 року (далі – Положення). Відповідно до п. 1.5. Положення правову основу діяльності РМВ юридичного факультету складають Конституція України, Закони

України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», інші законодавчі акти України, нормативно-правові акти центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері освіти, науки та науково-технічної діяльності, нормативно-правовими актами центральних органів виконавчої влади, яким підпорядковані заклади вищої освіти та Статутом Університету [1]. Поняття «молодий вчений» вживається у Положенні відповідно до визначення закріпленого п. 10 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про наукову та науково-технічну діяльність» а саме «вчений віком до 35 років включно, який має вищу освіту не нижче другого (магістерського) рівня, або вчений віком до 40 років включно, який має науковий ступінь доктора наук» [2]. Крім цього підтримка зі сторони РМВ юридичного факультету поширюється й на осіб які здобувають освіту ступеня магістра права та осіб які реалізують своє право на освіту шляхом вступу на аспірантуру оскільки підтримка таких категорій здобувачів вищої освіти створює передумови для їх професійного зростання та входження до професорсько-викладацького складу факультету. Діяльність РМВ юридичного факультету здійснюється за кількома напрямками та відповідає загальному плану діяльності РМВ Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. В першу чергу це науковий напрямок який включає в себе не лише можливість публікації матеріалів своїх наукових досліджень у матеріалах науково-практичних конференцій чи фахових виданнях але й участь молодих вчених у різноманітних конкурсах грантів, проєктів тощо. Наприклад, щороку, молоді вчені юридичного факультету беруть активну участь у організації та проведенні Міжнародної науково-практичної конференції «Молодіжна наука заради миру та розвитку» [3]. Публікація матеріалів конференції є безкоштовною. Участь у такому науковому заході не лише збагачує професійних кругозір молодого науковця, але й надає можливість для пошуку нових професійних колаборацій на майбутнє. Одержання необхідного практичного досвіду подання грантових заявок для участі у вітчизняних та міжнародних проєктах забезпечується проведенням всеуніверситетського конкурсу наукових проєктів на грант Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича [4]. Серед завдань конкурсу є наступні: отримання результатів наукових досліджень з найбільш важливих проблем, в тому числі суспільно-політичного потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності нашої країни у світі, сталого розвитку українського суспільства та держави; набуття навичок підготовки наукових грантових проєктів молодими вченими; стимулювання і підтримка наукових досліджень молодих вчених; виявлення молодих вчених, які здатні здійснювати інноваційні розробки, що є комерційно привабливими тощо. Ознайомлення із

новинками педагогічної діяльності молодих науковців відбувається завдяки проведенню низки заходів які спрямовані на підвищення рівня їх професійної підготовки в частині організації та проведення занять. Одним із прикладів залучення значної кількості молодих вчених юридичного факультету є проведення курсів підвищення кваліфікації для молодих вчених та викладачів. Лекторами виступають саме молоді вчені університету, серед яких є представники юридичного факультету. Щорічно, тематика курсів формується виходячи із запитів та потреб слухачів попередніх років та дозволяє формувати програму курсів виходячи із потреб слухачів. Наприклад, цьогоріч, окрема секція присвячувалась правовим та організаційним аспектам використання штучного інтелекту в науковій та освітній діяльності. Тому лекторами виступили представники юридичного факультету, факультету математики та інформатики. Участь у курсах безкоштовна що дає змогу значній кількості молодих вчених підвищити свою кваліфікацію з різних сфер своєї професійної діяльності [5]. Отже, підтримка молодих вчених юридичного факультету Чернівецького національного університету відбувається, крім іншого, завдяки функціонуванню РМВ факультету та РМВ університету. Організація та проведення різноманітних спрямовані на індивідуальний розвиток молодого вченого, розширення його професійного кругозору. Підтримка молодіжної науки є важливою складовою розвитку правничих шкіл в нашій державі та потребує значної уваги не лише зі сторони закладів вищої освіти але й держави

Література

1. Положення про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених та раду молодих вчених Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Затверджено Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича протоколом №13 від 28.12.2021 року. URL : <https://www.chnu.edu.ua/media/rghcoluc/polozhennia-2022.pdf> (дата звернення: 4.05.2025 р.).
2. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII : станом на 9 квіт. 2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text> (дата звернення: 05.05.2025).
3. III Міжнародна науково-практична конференція «Молодіжна наука заради миру та розвитку». *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/nauka/pov-iazani-pidrozdily/rada-molodykh-vchenykh/konferentsii-kursy/iii-mizhnarodna-n-p-konf-molodizhna-nauka-zarady-myru-ta-rozvytku/> (дата звернення: 04.05.2025).

4. Грант університету для молодих вчених. *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/nauka/naukovi-informatsiini-resursy/hrant-yta-konkursy/hrant-universytetu-dlia-molodykh-vchenykh/> (дата звернення: 04.05.2025).

5. Курси підвищення кваліфікації молодих вчених і викладачів 2025. *Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича*. URL: <https://www.chnu.edu.ua/nauka/pov-iazani-pidrozdzily/rada-molodykh-vchenykh/konferentsii-kursy/kursy-pidvyshchennia-kvalifikatsii-molodykh-vchenykh-i-vykladachiv-2025/> (дата звернення: 05.05.2025).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-509-2-26>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ СЛУЖБИ В ОРГАНАХ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ

Мельник Петро Володимирович

*доктор філософії за спеціальністю 081 право,
докторант кафедри конституційного та адміністративного права,
Державний університет «Київський авіаційний інститут»
м. Київ, Україна*

Сучасний етап реалізації адміністративної реформи в Україні має включати належне правове регулювання інституту місцевого самоврядування. Для повноцінного функціонування інституту місцевого самоврядування необхідно вдосконалювати законодавче забезпечення служби в органах місцевого самоврядування. Служба в органах місцевого самоврядування – це публічна, професійна діяльність громадян України, які займають посади в органах місцевого самоврядування, із забезпечення реалізації територіальними громадами права на місцеве самоврядування та здійснення окремих повноважень органів виконавчої влади, наданих законом [1]. Її важливість зумовлена наступними аспектами: по-перше, в глобальному сенсі це є невідмінним елементом демократичного управління, оскільки вона допомагає забезпечити взаємодію та вплив громадян на прийняття рішень; по-друге, така служба є дієвим механізмом захисту та реалізації інтересів громадян; по-третє, вона є певною необхідністю для забезпечення ефективного функціонування громади та прийняття рішень на місцевому рівні, що відіграє також важливу роль після і впродовж реформ щодо децентралізації органів місцевого самоврядування. Варто зауважити, що в контексті реформаційних змін є актуальним пошук нових перспективних механізмів розвитку служби в органах місцевого самоврядування та удосконалення чинного законодавства, щодо питань